3443

Leo Juliusz

4091

ARCHIWUM M. KRAKOWA

SPRAWOZDANIE

Sekcyi skarbowej o unifikacyi i konwersyi długów miejskich oraz o zaciągnięciu nowej pożyczki inwestycyjnej.

Według stanu z dnia 31 grudnia 1906 r. wynosiły uchwalone i zaciągnięte pożyczki miejskie kwotę kor. 15,959.451, uchwalone zaś, a niezaciągnięte pożyczki kwotę 5,900.000 kor. Nowe pożyczki 5,900.000 kor. służyć miały na następujące inwestycye: 1) zakupno i urządzenie gruntów pofortyfikacyjnych oraz kilku innych realności 2,100.000 kor.; 2) na cele elektrowni miejskiej 1,900.000 kor.; 3) na gazownię miejską 400.000 kor.; 4) na wykupno młynów i młynówki Rudawy 300.000 kor.; 5) na bruki I. rata 200.000 kor.; 6) na zakład czyszczenia miasta i rozszerzenie strażnicy pożarnej 1,000.000 kor. Jednocześnie uchwaliła Rada miejska, by ze starych pożyczek niezużytą na elektrownię i gazownię kwotę kor. 1,134.033 strącić z nowo zaciągnąć się mającej pożyczki. Wskutek tego nowa pożyczka wynosić miała zamiast pełnej kwoty 5,900.000 kor. jedynie kwotę 4,765.967 kor.

Przystępując do wykonania uchwał Rady miejskiej w sprawie realizacyi nowej pożyczki inwestycyjnej kor. 4,765.967, przeprowadziło Prezydyum miasta rokowania z kilkoma najpoważniejszemi instytucyami kredytowemi zarówno krajowemi jak wiedeńskiemi i czeskiemi i uzyskało na powyższą pożyczkę inwestycyjną konkretne oferty. W ciągu tych rokowań zaproponowały niektóre z tych instytucyj, iż podjęłyby się udzielenia gminie pożyczki w formie emisyi 4% obligacyj pożyczki miasta Krakowa, ofiarując zarazem taki kurs zaliczenia *(Übernahmskurs)* tych obligacyj miejskich, iż przy uwzględnieniu wszelkich z tem połączonych innych kosztów (2% podatek rentowy, jednorazowe koszta konfekcyjne obligacyj, koszta administracyi pożyczki z powodu losowań i wypłaty kuponu) koszt roczny pożyczki t. j. procent z ratą amortyzacyjną wypadłyby dla gminy korzystniej niż przy użyciu praktykowanych dotychczas typów pożyczkowych. Różnica na korzyść emisyjnej pożyczki w 4% wolnych od podatku obligacyach miasta Krakowa wynosić może od 1·5‰—2·5‰ rocznie, co przy pożyczce 5-milionowej reprezentowałoby kwotę rocznego zaoszczędzenia między 7.500 a 12.000 kor. na racie procentowej. Warunkiem uzyskania tak korzystnego kursu dla pożyczki miejskiej jest jednak nadanie jej obligacyom w drodze specyalnej ustawy państwowej charakteru pupilarnego, a to na podstawie uchwały sejmowej, udzielającej pożyczce gwarancyę kraju. Takie specyalne ustawy dla swoich pożyczek emisyjnych uzyskały w czasie ery konstytucyjnej wszystkie niemal większe miasta austryackie, jak Wiedeń, Tryest, Berno, Graz, Lwów (2 pożyczki z r. 1896 i 1900 r.), Celowiec, Innsbruck, Salzburg, Pilzno, Zadar etc. etc.

Wobec uzyskania tak korzystnych warunków na nową 5-milionową pożyczkę, nasunęła się myśl przeprowadzenia z bankami rokowań co do spłaty wszystkich dotychczasowych długów miejskich, reprezentujących kapitał dłużny około 16,000.000 kor., a to tem więcej, że oprócz istniejących pożyczek 4¼%, zaciągniętych w ciągu ostatnich lat, znajdują się jeszcze pożyczki 5% i 4½%, a więc pożyczki dla gospodarstwa finansowego gminy uciążliwe i zupełnie nieodpowiadające obecnym stosun-

kom i warunkom kredytu komunalnego jednej z największych gmin miejskich monarchii. Mamy mianowicie w budżecie miejskim dotychczas jeszcze 5% pożyczkę z 1886 r., zaciągniętą w Zakładzie Kredytowym Ziemskim *(Oesterr. Boden-Credit Anstalt)* na zakupno gazowni od Towarzystwa Dessauskiego, w pierwotnej wysokości 1,100.000 kor., a wynoszącą z dniem 31/XII 1906 r. jeszcze 928.111 kor., oraz trzy $4^1/_2\%$ hipoteczne pożyczki Kasy Oszczędności m. Krakowa, których stan w powyższym terminie wynosił 626.697 kor. Reszta starych długów miejskich, z jedynym wyjątkiem drobnej pożyczki 102.054 kor., zaciągniętej na 4% w miejskim funduszu emerytalnym, oprocentowuje się na $4^1/_4\%$ i to w regule w ratach półrocznych z góry płatnych. Rata amortyzacyjna zależy od okresu amortyzacyjnego każdej z osobna pożyczki i wynosi między 0·5 a 0·75% tak, że rata roczna procentowa i amortyzacyjna waha się między 4·75 a 5·75%.

Ponieważ 5% pożyczka gazowa z 1886 r. nie może być spłaconą bez wyraźnej zgody wierzyciela tj. Zakładu kredytowego ziemskiego, zwróciło się Prezydyum miasta do pertraktującej z nim grupy bankowej z zapytaniem, czy spłata tej uciążliwej pożyczki byłaby możliwą przy sposobności zawarcia układu o całość interesu konwersyjnego wszystkich długów miejskich. Grupa bankowa w skład której wchodzi właśnie austr. Zakład kred. ziemski nie zajęła stanowiska odmownego, lecz, zastrzegając sobie stanowczą decyzyę po przeprowadzeniu ostatecznych rokowań, wyraziła zasadnicze zapatrywanie, iż spłata tej pożyczki jest możliwą. Wobec tego, że spłata wszystkich innych pożyczek miejskich jest w myśl zawartych kontraktow pożyczkowych prawnie dopuszczalną bez jakiegokolwiek obciążenia gminy, lecz jedynie z zastrzeżeniem pewnego niezbyt długiego terminu wypowiedzenia (6 miesięcy) należało jedynie zrobić obliczenie, czy spłata, unifikacya i konwersya wszystkich długów miejskich przysporzy gminie jakieś realne korzyści i w jakiej wysokości?

Obliczenia te wykazały, iż spłata długów miejskich byłaby dla gminy korzystną, przynosząc znaczną stosunkowo ulgę w wydatku rocznym na ratę procentową, nie licząc zupełnie korzyści, wynikającej z pewnego przedłużenia okresu amortyzacyjnego, będącego naturalnym wynikiem każdej konwersyi długów miejskich. Wysokość rocznej oszczędności w wydatkach na samo oprocentowanie (bez amortyzacyi) starych długów miejskich nie da się wprawdzie już dziś zupełnie ściśle i dokładnie obliczyć, zależeć to bowiem będzie od warunków kursowych nowej pożyczki emisyjnej w chwili zawarcia układu.

Dzisiaj już jednak można na podstawie przeprowadzonych z bankami przedwstępnych rokowań oraz na podstawie obecnych (niezbyt pomyślnych!) kursów innych podobnych 4% pożyczek komunalnych miejskich dojść do przekonania, iż emisya 4% obligacyj miejskich w celu spłaty dotychczasowych długów gminnych przysporzy gminie poważne korzyści finansowe. Przyjmując bowiem przy nowej emisyjnej pożyczce miejskiej roczny wydatek na oprocentowanie i podatek rentowy na około 4·2%, co w razie wyzyskania korzystnej konjunktury targowej da się niezawodnie osiągnąć, wynosiłaby roczna oszczędność na samym procencie przy 5% pożyczce gazowej z 1886 r. kwotę 7.924 kor., przy $4^1/_2\%$ pożyczkach hipotecznych Kasy Oszczędności 1.879 kor., przy $4^1/_4\%$ innych pożyczkach 6.584 kór., czyli razem roczna oszczędność na samym procencie około 16.000 kor. (ściśle 16.387 kor.). Do tego doliczyć jednak jeszcze wypada oszczędność dość poważną, wynikającą z faktu płacenia procentu półrocznie z dołu zamiast półrocznie z góry, jak to obecnie się dzieje przy wszystkich pożyczkach gminnych z wyjątkiem 4-milionowej pożyczki, zaciągniętej w Związku czeskich Kas Oszczędności, gdzie jednak t. zw. $^1/_4\%$ dodatek administracyjny opłaca się rocznie z góry. Jeżeli do tego dodamy jeszcze oszczędność budżetową na ratach amortyzacyjnych, to uważać należy przeprowadzenie konwersyi i unifikacyi długów miejskich za korzystne dla finansów gminnych.

Sekcya skarbowa uchwaliwszy w zasadzie przedstawić Radzie miejskiej wnioski poniżej podane, w sprawie zaciągnięcia pożyczki miejskiej, zastanawiała się w dalszym ciągu nad pytaniem, czy nie należałoby ogólną sumę pożyczkową cokolwiek podnieść ze względu na kilka projektowanych i w Radzie miejskiej kilkakrotnie już omawianych inwestycyj, których wykonanie nie da się na dłuższy przeciąg czasu odroczyć bez narażenia gminy i jej mieszkańców na wielkie szkody materyalne a nawet niebezpieczeństwa dla zdrowia publicznego.

Do inwestycyj tych natury sanitarnej, porządkowej i gospodarczej należy:

1. Uzupełnienie sieci kanałowej kosztem 500.000 kor.
2. Budowa szpitala epidemicznego, zakładu dezynfekcyjnego i domu izolacyjnego dla tłumienia chorób zaraźliwych kosztem 400.000 kor.
3. Budowa bruków najpilniejszych z programu 4-milionowego kosztem 500.000 kor.
4. Kupno gruntów we wschodniej części miasta pod różne zakłady miejskie, place itd itd. 250.000 kor.
5. Budowa domów robotniczych, t. j. podwyższenie pierwotnie przewidzianej kwoty 150.000 kor. do sumy 400.000 czyli obecnie o kwotę 250.000 kor.
6. Budowa skrzydła Magistratu z powodu wyższego kosztorysu uchwalonego przez Radę miejską, wydatek wyższy o 100.000 kor.

Koszt wykonania wszystkich powyższych robót inwestycyjnych i sanitarnych wyniesie około 2,000.000 kor. Potrzeba i nagłość tych wydatków wykazaną została bądź w specyalnych referatach przedłożonych już dawniej Radzie miejskiej wraz z dokładnemi obliczeniami

(program kanałowy, brukowy, kosztorys skrzydła Magistratu), bądź opiera się ona zasadniczych uchwałach Rady miejskiej i Komisyi budżetowej w sprawie dalszego zakupna gruntów i rozszerzenia programu tanich domów mieszkalnych dla uboższej ludności.

Zaciągnięcie dodatkowej pożyczki 2 milionów kor. łącznie z większą pożyczką konwersyjną zaleca się nadto pod względem finansowym z 2 względów:

a) Jest rzeczą korzystniejszą dla gospodarstwa finansowego gminnego, jeżeli się uzyskaną z konwersyi i unifikacyi długów oszczędność w wydatkach przeznaczy raczej na potrzebne, niedające się uniknąć nowe inwestycye, aniżeli na zwyczajne wydatki gminne. W ten sposób bowiem chroni się budżet od obciążenia, które grozi z powodu nowej pożyczki inwestycyjnej. Uzyskanej z konwersyi oszczędności nie konsumuje się w ten sposób na bieżące wydatki, lecz niejako lokuje w budowlach, które bądź pomnażają majątek gminy, bądź wytwarzają pomyślniejsze warunki egzystencyi dla jej mieszkańców (wydatki sanitarne).

b) Nie jest rzeczą pożądaną dla kredytu gminnego zaciąganie w krótkich odstępach czasu coraz to nowych pożyczek niejako w drobnych ratach, lecz raczej dążyć należy do zaciągania większych pożyczek, przeznaczonych na znacznie dłuższy okres czasu.

Do przeprowadzenia emisyi pożyczki konwersyjnej potrzeba uzyskać dla niej gwarancyę kraju, następnie zaś ustawę państwową nadającą obligacyom pożyczkowym pupilarne bezpieczeństwo. Dopiero po przeprowadzeniu tych dwóch przygotowawczych aktów ustawodawczych, będzie mógł Prezydent miasta przeprowadzić rokowania z instytucyami kredytowemi, ułożyć warunki, przedłożyć je sekcyi skarbowej, a następnie Radzie miejskiej do powzięcia uchwały, upoważniającej do zawarcia umowy pożyczkowej. Licząc na najszybsze i najpomyślniejsze załatwienie tych formalności nie będzie mógł być zawarty układ z bankami wcześniej, niż w ciągu jesieni b. r. Ponieważ zaś w ciągu b. r. wypadnie pokryć znaczne wydatki celem wykonania uchwalonych przez Radę miejską robót inwestycyjnych (elektrownia, gazownia, kupno młynów Rudawy, bruki, kupno gruntów pofortyfikacyjnych) — konieczną jest rzeczą zaciągnięcie na poczet pożyczki konwersyjnej przynajmniej $3^1/_2$ milionowej krótko-terminowej pożyczki gotówkowej zwrotnej z końcem b. r. z kapitału pożyczki emisyjnej. Pożyczka ta krótkoterminowa, gotówkowa musi być z natury rzeczy cokolwiek droższą. Jako granicę najwyższą oprocentowania oznaczyć można $^1/_2\,\%$ ponad każdoczesną stopę eskontu Banku austro-węgierskiego. Wyniesie to z wiosną b. r. $4^1/_2\,\%$ po spodziewanem obniżeniu stopy eskontu w Banku austro-węgierskim do $4\,\%$.

Na podstawie powyższych wywodów Sekcya skarbowa wnosi:

Rada miejska uchwali:

1. Zaciągnąć pożyczkę miejską w drodze emisyi obligacyj komunalnych najwyżej wedle stopy $4\,\%$ oprocentowanych w kwocie nominalnej 24,000.000 kor. spłacalnych najpóźniej w ciągu lat 60.

2. Pożyczka powyższa użytą być może jedynie na następujące cele:

a) na spłatę i konwersyę dotychczasowych długów gminy m. Krakowa w wysokości 14,825.418 kor.;

b) na pokrycie wydatków asanacyjnych i inwestycyjnych;

c) na koszta z zaciągnięciem pożyczki połączone.

Wszelkie wydatki z zaciągnąć się mającej pożyczki czynione być mogą jedynie na podstawie specyalnej uchwały Rady miejskiej.

3. Upoważnia się Prezydenta miasta do przedsięwzięcia wszelkich kroków celem uzyskania dla powyższej pożyczki gwarancyi kraju oraz pupilarnego bezpieczeństwa, wreszcie do pertraktacyi z instytucyami kredytowemi co do warunków sfinansowania pożyczki.

4. Zawarcie umowy dotyczącej sfinansowania pożyczki nastąpi na podstawie osobnej uchwały Rady miejskiej.

Sprawozdawca

Dr. Juliusz Leo.

Kraków, dnia 4 marca 1907.

Nakładem gminy miasta Krakowa. — Czcionkami drukarni Związkowej pod zarządem A. Szyjewskiego.

(1907)